

Ministeren

Ministeriet for Forskning, Innovation
og Videregående Uddannelser

Udvalget for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Til udvalgets orientering fremsendes hermed mit talepapir fra det åbne samråd i
Udvalget for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser tirsdag den 17.
december 2013 vedr. fremdriftsreformen.

Med venlig hilsen

Morten Østergaard

19. december 2013

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

Slotsholmsgade 10

Post Postboks 2135
1015 København K

Telefon 3392 9700

Telefax 3332 3501

E-post fivu@fivu.dk

Netsted www.fivu.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr. 13/002132-25

Samråd (åbent) i Udvalget for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser
tirsdag den 17. december 2013 vedrørende fremdriftsreformen – alm. del – spm. D
– L.

DET TALTE ORD GÆLDER

Samrådspørgsmål D:

Vil ministeren redegøre for, hvordan ministeren og for-ligskredsen har forholdt sig til de universitetsstuderendes protester og universiteternes tilbagemeldinger, og hvor-dan disse har påvirket arbejdet med fremdriftsreformen, bl.a. i forbindelse med det/de seneste forligskredsmøder?

Svar D:

Med den del af SU-reformen, der vedrører rammerne for studie gennemførelse bliver det slået fast, at studerende, der går på en heltidsuddannelse også reelt skal være fuld-tidsstuderende. Det mener jeg ikke er et urimeligt krav.

Der er sådan set heller ikke noget nyt i, at heltidsuddannelser skal være tilrettelagt som fuldtidsstudier - men den aktuelle debat viser med al tydelighed, at det ikke i praksis er tilfældet alle steder i dag. Debatten har derfor kun bekræftet mig i, at der er behov for reformen.

Jeg har naturligvis noteret mig de synspunkter, som universiteterne og de studerende har fremført, blandt andet i forbindelse med høringen over de bekendtgørelser, der udmønter lovens bemyndigelser, og i pressen efterfølgende.

Der har imidlertid ikke på noget tidspunkt været overvejelser om at ændre reformens mål eller midler.

Jeg står ved kravet om, at de studerende skal læse på fuld tid, og det har ikke været genstand for genforhandling i forligskredsen.

Universiteterne har så i deres høringssvar til bekendtgørelserne udtrykt ønske om en overgangsordning, særligt for allerede indskrevne studerende, fordi de vurderer, at det vil være meget vanskeligt for dem at nå at implementere reformen for alle studerende inden 1. juli 2014, sådan som det oprindeligt var planlagt.

Det skyldes blandt andet, at der er behov for at revidere en lang række studieordninger. På trods af, at det som nævnt ikke er nyt, at uddannelserne skal tilrettelægges som fuldtidsstudier.

Danske Universiteter skriver således i deres høringssvar følgende: ”Danske Universiteter vil derfor opfordre ministeriet til at genoverveje muligheden for at udsætte implementeringsdatoen for hele eller dele af reformpakken. Det kunne fx være i form af overgangsordning for de allerede indskrevne studerende.”

Og i høringssvaret fra Københavns Universitet skriver universitetet: ”KU må derfor endnu engang anmode styrelsen om at overveje en eventuel udsættelse af implementeringen af hele/dele af initiativerne i studiefremdriftsreformen, alternativt at etablere overgangsordninger for allerede indskrevne studerende.”

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

I lyset af universiteternes bemærkninger har vi derfor aftalt at udskyde ikrafttrædelsen af kravet om automatisk tilmelding til fag og prøver svarende til 60 ECTS-point ét år for allerede indskrevne studerende ved universiteterne og ved Arkitekt-skolen Aarhus og Det Kongelige Danske Kunstakademis Skoler for Arkitektur, Design og Konservering (KADK). På den måde vil kravet for disse studerende først træde i kraft 1. juli 2015. De nye bachelor-studerende vil fortsat være omfattet af de nye regler fra 1. juli 2014.

Formanden for universiteternes rektorkollegium, Jens Oddershede, har overfor mig oplyst, at universiteterne støtter det politiske mål om, at studietiden skal reduceres med 4,3 måneder i 2020. Og at de er indforstået med, at der med fremdriftspakken lægges op til, at en del af ud-dannelsesmidlerne frem mod 2020 bindes til indfrielsen af dette mål.

Behovet for en overgangsordning skyldes således alene administrative forhold. SU-reformens krav til studietids-reduktion fastholdes uændret og med samme tidshorisont.

Derudover er jeg i øvrigt i gang med en større turné rundt i landet for at debattere kvalitet i uddannelserne med studerende og undervisere, og jeg har i den forbindelse noteret mig, at der flere steder er en bekymring for, at kravet om fuldtidsstudier vil begrænse brugen af eksempelvis udlands- og praktikophold, eller at det vil skabe problemer i forhold til de såkaldte forudsætningsfag.

Virkeligheden vil efter min mening blive den stik mod-satte, da vi jo tværtimod beder uddannelsesinstitutionerne om at indføre praktikvinduer i alle uddannelser og gøre det langt nemmere at læse i udlandet med en ny merit-garanti, men vi lytter naturligvis til bekymringerne og vil både sikre os, at uddannelsesinstitutionerne løfter deres del af ansvaret, og at reglerne er så fleksible, at de under-støtter den faglige progression – og ikke det modsatte.

En forudsætning for at kræve, at de studerende læser fuldtid, er naturligvis at uddannelsesinstitutionerne kan tilbyde fuldtidsstudier, og de skal i overensstemmelse med regeringens ambitioner netop tilrettelægges så endnu flere tager til udlandet eller prøver teorien af på virkeligheden som en del af studiet.

Samrådsspørgsmål E:

Hvorfor finder ministeren, at det er bedre for de studerende, at fremdriftsreformen bliver udskudt et år?

Svar E:

Som nævnt i besvarelsen af spørgsmål D er baggrunden for den overgangsordning, som vi er blevet enige om i SU-forligskredsen, at universiteterne har givet udtryk for, at det vil være vanskeligt for dem at nå at revidere studieordningerne inden studiestart 2014.

Det ændrer ikke ved, at studerende på heltidsuddannelser fortsat forventes at være fuldtidsstuderende.

Samrådspørgsmål F:

Ministeren bedes redegøre for, om det er vigtigst for ministeren, at de studerende kommer hurtigere igennem deres uddannelser, eller at de bliver dygtigere? Er det herudover vigtigst for ministeren, at gennemførelsestiden for de studerende bliver hurtigere, end at flere gennemfører deres uddannelser?

Svar F:

Jeg anerkender ikke præmissen om, at der er en modsætning imellem at studere på fuld tid og at blive dygtig. Jeg tror tværtimod på, at kravet om fuld studieaktivitet vil føre til højere faglig progression og dermed dygtigere kandidater.

Niveauet af ens uddannelse må nødvendigvis blive højere af, at man studerer på fuld tid. Det er også dét, de studerende selv giver udtryk for, når de efterspørger en højere undervisningsintensitet og flere undervisningstimer.

På samme måde mener jeg ikke, at der nødvendigvis vil være færre, der gennemfører deres uddannelse, fordi udgangspunktet er, at man skal studere på fuld tid. Der vil uden tvivl være tale om en kulturændring i forhold til nogle uddannelser, men for kommende studerende, vil det være helt naturligt, at studiet er tilrettelagt, så man studerer på fuld tid.

For studerende, der f.eks. bliver ramt af sygdom under-vejs i uddannelsen, eller hvor der foreligger andre usædvanlige forhold, som vedrører den enkelte studerendes egne forhold, vil der som i dag være mulighed for at søge studienævnene om dispensation fra f.eks. at blive tilmeldt et fag og de dertil hørende prøver.

Samrådspørgsmål G:

Når ministeren har målsætninger for, hvor meget hurtigere de universitetsstuderende skal blive over de næste år - hvad er så ministerens målsætninger for, hvor meget gennemførelsesprocenten skal stige? Og herudover, hvad er ministerens målsætninger for, hvor mange studerende, hvis forældres længste uddannelse er grundskole eller ungdomsuddannelse, skal gennemføre en universitetsuddannelse?

Svar G:

Det er i Danmark sådan, at studerende, der starter på en videregående uddannelse, generelt i høj grad også gennemfører en videregående uddannelse.

Af dem, der går i gang med en bacheloruddannelse, ender 80 pct. med at få en videregående uddannelse. Det er den fjerdehøjeste gennemførelsesprocent i OECD og betydeligt højere end gennemsnittet i OECD-landene. Det skal vi holde fast i.

Universiteterne skal også fortsat være med til at bryde den sociale arv, som det er tilfældet i dag.

Selvom frafaldet er lidt højere for de, der kommer fra en uddannelsesfremmed baggrund, så er det jo en myte, at det er særligt svært at være fuldtidsstuderende for studerende, som kommer fra uddannelsesfremmede hjem.

Tal fra Uddannelsesministeriet viser således, at der ikke er nogen klar sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesbaggrund og den gennemsnitlige studietid.

Til gengæld er der stor forskel på studietiden på de enkelte universiteter, der er således ca. 1,5 år i mellem den gennemsnitlige fuldførelsestid på det universitet, hvor de studerende er hurtigst og det, hvor de er længst om at fuldføre.

To af de universiteter i Danmark, der er bedst til at bryde den sociale arv, Aalborg Universitet og Syddansk Universitet, er samtidig blandt de universiteter, hvor de studerende har de mindste studietidsforsinkelser.

Samrådsspørgsmål H:

Når studerendes fuldtidsstudie på 37 timer om ugen svarer til de normerede 30 ECTS-point pr. semester, så bedes ministeren redegøre for, hvilke dele af de studerendes uddannelser der skal skæres ned på, hvis universiteterne sætter antallet af ECTS-point pr. semester op - indenfor samme fuldtidsramme?

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

Svar H:

Universiteterne skal ikke sætte antallet af ECTS-point pr. semester op. Kravet om tilmelding til 60 ECTS-point om året modsvarer et fuldt skema, ikke mere end det.

De studerende har søgt ind på en heltidsuddannelse, og universiteterne har som tidligere nævnt altid haft pligt til at tilrettelægge studierne, så det er fuldtidsstudier. Nu pålægger vi så, at universiteterne også sikrer, at de studerende reelt er heltidsstuderende.

Det er ikke hensigten, at den studerende skal følge undervisningen én gang til, hvis de dumper til eksamen. De studerende har et retskrav på hurtig omprøve.

Samrådsspørgsmål I:

Hvis en studerende dumper en eksamen og skal tage faget om i det efterfølgende semester, oven i de planlagte fag, så vil den studerende hurtigt få mere end et fuldtidsstudie. Vil ministeren redegøre for, hvor mange ECTS-point ministeren mener, det er forsvarligt, at en studerende læser pr. semester - uden det går ud over kvaliteten af den studerendes uddannelse?

Svar I:

Den studerende bliver automatisk tilmeldt til den første ordinære prøve. Hvis denne prøve ikke består, bliver den studerende automatisk tilmeldt til omprøve (2. prøveforsøg) i samme eksamenstermin eller i umiddelbar forlængelse heraf.

Det betyder, at kun de studerende, der ikke har bestået en prøve efter 2. prøveforsøg, skal tage prøven om i et senere semester.

Den studerende beslutter som udgangspunkt selv, hvornår 3. prøveforsøg skal finde sted. Undtagelsen for dette er såkaldte forudsætningsfag, og i bekendtgørelsen vil vi sikre en fleksibilitet, der tager højde for, at man eksempelvis på medicin ikke kan komme ud i en klinik, før man har bestået den teoretiske baggrund.

Et element i reformen er desuden, at det forventes, at universiteterne øger omfanget af sommerkurser. Enten for at styrke mulighederne for at indhente forsinkelser eller tage yderligere ECTS-point.

Endelig vil jeg igen understrege, at universiteterne jo har mulighed for at dispensere fra de fastsatte regler om tilmelding til fag og prøver i de tilfælde, hvor der foreligger usædvanlige forhold, som vedrører den enkelte studerendes egne forhold. Det kan f.eks. være, hvis den studerende er eliteidrætsudøver, småbørnsforælder, har en funktionsnedsættelse eller bliver syg.

Samrådspørgsmål J:

Vil ministeren anerkende, at det er regeringens ansvar, at uddannelserne strammer reglerne for de studerendes studieadfærd og tvinger dem hurtigere igennem uddannelserne?

Svar J:

Jeg står gerne ved, at vi med reformen sikrer, at de studerende er fuldtidsstuderende, sådan som det oprindeligt har været hensigten, og at vi nu skaber rammer for, at universiteterne kan sikre dette.

Hvis der med spørgsmålet antydes, at det at gennemføre uddannelsen på normeret tid er lig med dårlig kvalitet eller per automatik fører til større frafald eller er socialt ubalanceret, som nogle kritikere har hævdet, så anerkender jeg ikke den præmis.

Det følger af reformen, at de studerende fremover skal tilmeldes fag og prøver svarende til 60 ECTS-point hvert studieår.

Samtidig vil de studerende ikke længere kunne framelde deres prøver, når der er tale om første og andet prøveforsøg, medmindre der er givet dispensation, f.eks. på grund af sygdom.

Den konkrete implementering på de enkelte universiteter tilrettelægges lokalt i de enkelte studieordninger.

Det følger desuden af uddannelsesbekendtgørelsen, at universitetet i studieordningen for både bachelor- og kandidatuddannelsen kan fastsætte regler for, hvornår de studerende senest skal have afsluttet bacheloruddannelsen og senest skal have afsluttet kandidatuddannelsen efter, at de har påbegyndt den enkelte uddannelse.

Der er således hjemmel til, at universitetet kan fastsætte en tidsgrænse for, hvor lang tid de studerende må være om at gennemføre og bestå deres uddannelse.

Samrådspørgsmål K:

Studerende har brug for studiejob, dels af økonomiske årsager men også for at højne mulighederne for at få et arbejde efter endt uddannelse. Mener ministeren, at de studerende skal bruge mindre tid på deres studiejob?

Svar K:

Med den samlede reform af SU-systemet fastholder vi det mest generøse SU-system i verden. Det betyder, at de studerende ikke i samme omfang som studeren-

de i andre lande med eksempelvis betaling for uddannelse, har behov for en indtægt ved siden af studiet.

Tanken er jo netop, at støttesystemet skal lette studerendes muligheder for at tage en uddannelse.

Jeg er enig med spørger i, at relevant studiearbejde er godt for de studerende. Både for deres økonomi og for deres CV. Men jeg vil gerne aflive myten om, at studiearbejde er uforeneligt med at være fuldtidsstuderende. Analyser viser, at et moderat omfang af studiearbejde - op til 20 timer - ikke påvirker studietiderne i negativ retning.

Samrådsspørgsmål L:

De studerende er bekymrede for, at reformen:

- begrænser mulighederne for specialisering
- gør det svært at klare studierne, hvis man har dumpet et fag
- vil gøre det vanskeligt at komme i praktik og tage udenlandsophold
- vil betyde lavere fagligt niveau til eksaminerne.

Ministeriet for Forskning,
Innovation og Videregående
Uddannelser

Hvordan kan ministeren forsvare denne udvikling på de videregående uddannelser?

Svar L:

Jeg deler ikke de studerendes bekymring. Som jeg nævnte indledningsvist mener jeg ikke, at det er et urimeligt krav at stille, at studerende skal læse på fuld tid. Efter reformen vil der stadig være plads til forsinkelse. Faktisk når vi reformens krav ved at sænke den gennemsnitlige studietid på universiteterne til at være omtrent et helt år over den normerede studietid.

Det giver f.eks. stadig plads til, at de studerende kan træffe nogle omvalg, dumpe eksamener eller tage orlov undervejs, hvis de har behov for det.

Der vil også fortsat være mulighed for at tage i praktik og på udlandsophold. Faktisk har regeringen givet bedre muligheder for at få finansieret udlandsophold, og med reformen har vi sikret de studerende en garanti for, at de selvfølgelig skal kunne få forhåndsgodkendte udlandsophold og praktikophold meritoverført.

Endelig har studienævnene, hvor de studerende er repræsenteret, jo indflydelse på, om studerende kan få merit for udlandsophold og praktik. Hvis et praktikophold af f.eks. et semesters varighed er fagligt relevant, må det jo også være rimeligt, at den studerende kan få fuld merit for det. Det vil jeg da opfordre til, at man forholder sig aktivt til i de enkelte studienævn.